

Bos

Een Green Deal voor houtverbranding in Vlaanderen

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager & Policy Officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

In de Landeigenaar in Vlaanderen nr. 74 publiceerden we reeds een artikel rond het gebruik van houtkachels en de fijnstofproblematiek, naar aanleiding van een studie van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en negatieve berichtgeving in beleid en media. Het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid startte recent het overleg met verschillende stakeholders voor de opmaak van een Green Deal voor de huishoudelijke houtverwarming. De bosgroepen en het APB-NB werden daartoe uitgenodigd, naast diverse partners uit de kachelindustrie, energiesector, natuursector, universiteiten enz. Deze Green Deal is een taakstelling van het Vlaamse Luchtbeleidsplan 2030, dat doelstellingen formuleert ter verbetering van de luchtkwaliteit, zoals ook opgenomen in de VISIE2050.

Waarom?

Het gaat vooral om de problematiek van slechte verbranding van hout in oudere houtkachels, open haarden of gewoon slecht gebruik van houtverbrandende toestellen. Hierdoor komt schadelijk fijn stof vrij, maar ook een aandeel dioxines en PAK's, die kunnen resulteren in luchtwegproblemen en kanker.

Huishoudelijke houtverwarming levert een belangrijke bijdrage aan de doelstelling voor energieopwekking door hernieuwbare energiebronnen, maar is ook de oorzaak van een aantal problemen. In Vlaanderen waren in 2016 ca. 30% van het fijn stof en dioxines en meer dan 50% van het bezo(a)pyreen afkomstig van huishoudelijke houtverwarming. De belangrijkste oorzaken zijn het stoken

met hout in oudere en vervuilende toestellen en het slecht gebruik van toestellen. Daardoor is de luchtkwaliteit slechter tijdens het stookseizoen. Soms is er ook hinder voor omwonenden, er komen klachten en mogelijk zijn er ook gezondheidseffecten.

De problematiek van de huishoudelijke houtverbranding was ook deze winter weer actueel. Gelukkig bestaan er wel degelijke oplossingen. Die zullen worden uitgewerkt via de Green Deal huishoudelijke houtverwarming. Het gaat o.m. over de sanering van oude, slecht werkende toestellen, maatregelen voor betere installatie, onderhoud en gebruik van kachels en rookgasafvoer, ontwikkeling van zeer performante kachels, betere communicatie en handhaving.

Hoe goed stoken? (uit LE74)

Willen we de luchtvervuiling verminderen, dan moeten we uiteraard verder kijken dan alleen het brandhout. Zo moet men ten eerste een duidelijk verschil maken tussen de open haard en de houtkachel. Een houtkachel heeft sowieso een veel hoger rendement dan een open haard. Maar nog veel belangrijker is de ouderdom van kachel, want oudere toestellen stoten veel meer uit. Volgens de beroepsvereniging Agoria-CIV, die de fabrikanten van kachels vertegenwoordigt, zou de uitstoot van fijn stof fel verminderen (tot wel 90%, studies Europa en VITO) als iedereen moderne toestellen met een hoog rendement zou gebruiken. Bovendien zou het fijn stof uit moderne houtverbranding 5 maal minder toxisch zijn en wordt het 16 maal sneller weer uitgedemd, omdat het eerder mineraal is van aard en nagenoeg geen koolwaterstoffen bevat.

Zorg ook voor een goede, gelijkmatige verbranding van het hout door een goed onderhouden en geventileerde kachel (mooie gele vlammen). En let op bij mistig en windstil weer, want dan blijft de rook in en rond het huis hangen.

Wat is een Green Deal?

Een Green Deal is een vrijwillige overeenkomst tussen (privé)partners en de Vlaamse overheid om samen een groen project te starten. Daarbij worden milieudoelen nagestreefd die hand in hand gaan met een verhoogde competitiviteit en een goede bedrijfsvoering. De overeenkomst bevat een duidelijke rolverdeling, een omschrijving van de verwachte resultaten, de hieraan gekoppelde acties en de tijdsplanning.

Er wordt bewust gebruik gemaakt van de dynamiek, de creativiteit en de kennis die in de samenleving aanwezig zijn om deze maatschappelijke (milieu-)uitdagingen aan te gaan. Zowel bedrijven en organisaties als de overheid kunnen voorstellen aanbrenge.

De Green Deal is een inspanningsverbintenis, geen resultaatverbintenis, tenzij de partijen dit anders willen. Alle partijen engageren zich om te doen wat binnen hun mogelijkheden ligt om het project te realiseren. Het convenant moet de weg vrijmaken, zorgt voor een versnelling of dient als hefboom voor andere (gelijkaardige) initiatieven. De doorlooptijd is in het ideale geval niet langer dan drie à vier jaar. De opgedane ervaring en kennis komt in een eindrapport dat publiek verspreid wordt via de Green Deal website. Om dit instrument voldoende slagkracht te geven is een beleidsdomeinoverschrijdend draagvlak en samenwerking tussen de overheden noodzakelijk.

Zo zou 70% van de houtverbranders gratis hout voor de houtkachel hebben uit o.a. privébossen.

Met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Interreg
 France-Wallonie-Vlaanderen UNION EUROPÉENNE
EUROPESE UNIE

Feel Wood
Forêt Pro Bos

 Vlaanderen
 is natuur

Via de Green Deal nemen de partners initiatieven rond een aantal acties. Zo wil men een visie en strategie uitrollen om de slechte houtverbranding aan te pakken. Ook wil men de houtstromen kanaliseren, waaruit nu veel gratis hout beschikbaar is. Zo zou 70% van de houtverbranders gratis hout voor de houtkachel hebben uit o.a. privébossen. Er is momenteel te weinig cascadering van hout. We zijn immers bekend met het probleem dat vele boseigenaars hun bos niet duurzaam beheren omwille van diverse redenen: geen tijd, geen kennis, geen interesse, onwetendheid, te kleine oppervlakte voor rendabel beheer... Daarom wil men via de Green Deal ook trachten oplossingen te zoeken voor een meer kwalitatief beheer van bossen, waardoor meer hoogwaardig hout uit de bossen wordt gehaald, zodat niet alle hout louter voor verbranding zou dienen. Een belangrijke taakstelling, die we van nabij opvolgen, want er zijn op dat niveau vele knelpunten te bespeuren...

Verbrandingshout kan daarentegen zeker niet verdwijnen. Het is immers een belangrijke inkomstenbron die natuurlijk

ontstaat vanuit duurzaam bosbeheer. Wil men kwaliteitshout op een duurzame manier bekomen, moet een kwaliteitsboom immers doorheen de groeicyclus beetje bij beetje vrijgesteld worden door omringende concurrerende (minderwaardige) bomen te kappen. Deze doen vaak dienst als brandhout, wat goede opbrengsten levert, waardoor de bosbouw zelfstimulerend is. En hoewel er andere bronnen voor verwarming zijn, zou het niet verstandig zijn deze zelfstimulatie weg te nemen.

Het resultaat zou immers zijn dat het bosbehoud (en natuurbehoud) in Vlaanderen als een kaartenhuisje in mekaar stort.

Het resultaat zou immers zijn dat het bosbehoud (en natuurbehoud) in Vlaanderen als een kaartenhuisje in mekaar stort, want wie zal het verlies van deze natuurlijke inkomensbron dan vergoeden? Bosbeheerders hebben immers ook kosten voor bosbeheer: aanplant, snoei, vrijstellen, wildbescherming, bosrandenbeheer, openplekkenbeheer, verzekeringen, opleidingen, materialen enz.

De rol van bossen

Wat kunnen we nog meer doen? Zorgen voor meer bos, houtkanten en stadsbomen, om de effecten van onze verwarming op te vangen, want meer groen zuivert de lucht. En daar zetten wij met de bosgroepen en de private boseigenaars ook volop op in, via het bebossen van gronden en het duurzaam beheer van bos. Daarin spelen ze al jaren een actieve rol in Vlaanderen. In het Klimaatakkoord van Parijs (2015) vormen bossen en bomen een belangrijk deel van de oplossing tegen de klimaatverandering. Bossen nemen

immers veel CO₂ op en kunnen op die manier de opwarming van de aarde een stuk tegengaan. Tegelijk vangen ze temperatuurstijgingen op door het bieden van schaduw en verkoeling. Nadien zijn bomen perfect geschikt als hernieuwbare energiebron. Binnen de Europese energienormen van 2020 speelt brandhout zelfs een belangrijke rol. In vele Europese landen wordt houtverbranding gepromoot om de klimaatdoelstellingen te halen. Zo kan de consument in Frankrijk een deel van de aankoop van een gecertificeerde houtkachel aftrekken van de personenbelasting. Waar Vlaanderen naartoe gaat, zal bij het verder werken aan acties binnen de Green Deal duidelijker worden.

